

Zarządzenie Nr 21/2018
Dyrektora Gminno – Miejskiego Centrum Pomocy
„Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie
z dnia 20 grudnia 2018 roku

w sprawie zasad zarządzania ryzykiem w Gminno – Miejskim Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie

Na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017, poz. 2077) w związku z Komunikatem Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 15, poz. 84) wprowadzam zasady zarządzania ryzykiem w Gminno – Miejskim Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie.

§ 1

Wprowadzam zasady zarządzania ryzykiem w Gminno – Miejskim Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie.

§ 2

Kontrola zarządcza to ogół działań podejmowanych, aby zapewnić realizację celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny, rzetelny i terminowy.

§ 3

W Gminno – Miejskim Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie określa się następujące działy kontroli zarządczej:

- 1) realizacja kontroli w Gminno – Miejskim Centrum Pomocy, w którego skład wchodzi:
  - a) Środowiskowy Dom Samopomocy;
  - b) Odolanowski Dom Pomocy Społecznej;
  - c) Dzienny Dom Senior+;
  - d) Pozostała działalność Centrum, w którego skład wchodzi:
    - mieszkanie chronione,
    - wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjnego,
    - usługi mediacji.
- 2) Całość prowadzonych działań uzupełnia Dział Obsługi Centrum, w tym:
  - a) Dział Administracji i Obsługi;
  - b) Dział Finansowo – Księgowy.

§ 4

1. Kontrolę zarządczą w Gminno – Miejskim Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie sprawują:
  - 1) Dyrektor, jako kierownik jednostki – w zakresie skuteczności osiągnięcia wyznaczonych celów,
  - 2) Specjalista ds. kadrowych i administracji – w zakresie swoich kompetencji, szczególnie w zakresie kontroli przestrzegania obowiązujących przepisów prawa,
  - 3) Główna Księgowa – między innymi w zakresie kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z uchwalonym budżetem, zgodnie z art. 154 ust. 1 ustawy o finansach publicznych,
  - 4) pracownicy – prowadzą kontrolę funkcjonalną w sposób ciągły i bezpośredni w zakresie powierzonych im zadań i obowiązków.

§ 5

1. W Gminno – Miejskim Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie, funkcjonuje system zarządzania ryzykiem, jako element systemu kontroli zarządczej, wprowadzonej na podstawie art. 68 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017, poz. 2077)
2. Celem systemu zarządzania w Gminno – Miejskim Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” jest:
  - 1) usprawnienie procesu planowania,
  - 2) zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji zadań i osiągnięcia celów,
  - 3) zapewnienie odpowiednich mechanizmów kontroli wewnętrznej,
  - 4) zapewnienie Dyrektorowi Centrum wczesnej informacji o możliwych zagrożeniach dla realizacji wyznaczonych celów i zadań,
  - 5) utrzymywanie poziomu ryzyka w Centrum na poziomie akceptowalnym, tj. na poziomie niskim.
3. Zarządzanie ryzykiem odbywa się według zasad:
  - 1) powiązania z procesem zarządzania,
  - 2) integracji z celami i zadaniami Centrum,
  - 3) przypisania odpowiedzialności,
  - 4) wdrożenia działań zaradczych w stosunku do zidentyfikowanych ryzyk.

§ 6

1. Elementami systemu zarządzania ryzykiem są:
  - 1) identyfikacja i analiza ryzyka,
  - 2) identyfikacja mechanizmów kontroli,
  - 3) monitorowanie i wprowadzanie zmian.
2. Odpowiedzialnym za system zarządzania ryzykiem jest Dyrektor Centrum, który deleguje odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem na Zespół ds. Kontroli Zarządczej.

§ 7

1. Identyfikacja i ocena ryzyka oraz określenie mechanizmów kontrolnych dokonywane jest przez Zespół ds. Kontroli Zarządczej raz w roku, podczas przygotowania propozycji do rocznego Planu Działalności Centrum (zgodnie z załącznikiem nr 1 do organizacji i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej w Gminno – Miejskim Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie).
2. W przypadku istotnych zmian warunków funkcjonowania Zespół ds. Kontroli Zarządczej dokonuje w ciągu roku aktualizacji zidentyfikowanych ryzyk.

§ 8

1. Identyfikacja ryzyka polega na określeniu ryzyka zagrażającego poszczególnym celom i zadaniom proponowanym do zamieszczenia w rocznym planie działalności Gminno – Miejskiego Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie.
2. Podczas identyfikacji należy przeanalizować zagrożenia związane z osiągnięciem celów i realizowaniem zadań proponowanych do zamieszczenia w rocznym planie działalności Gminno – Miejskiego Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie wraz z ich przyczynami oraz możliwymi scenariuszami rozwoju zdarzeń.
3. Ustala się następujące kategorie ryzyka:
  - 1) ryzyko finansowe,
  - 2) ryzyko dotyczące zasobów ludzkich,
  - 3) ryzyko działalności,
  - 4) ryzyko zewnętrzne.
4. Przykłady ryzyka występujące w ramach poszczególnych kategorii przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 9

Lista mechanizmów kontrolnych (sposoby ograniczenia ryzyka) stanowi załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 10

1. W Gminno – Miejskim Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie został wprowadzony rejestr ryzyk na podstawie zarządzenia w sprawie organizacji i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej z dnia 31 grudnia 2014 r. stanowiący załącznik nr 3. Za utrzymanie systemu zarządzania ryzykiem i aktualizację rejestru ryzyk odpowiedzialny jest Zespół ds. Kontroli Zarządczej.
2. Zidentyfikowane ryzyka wraz z ich poziomem i mechanizmami kontrolnymi, przekazywane są Dyrektorowi Centrum.

§ 11

1. Zidentyfikowane ryzyko oraz sposoby jego ograniczenia do poziomu akceptowalnego na bieżąco monitorowane są przez:
  - Zespół ds. Kontroli Zarządczej;
  - Dyrektora Centrum.
2. System zarządzania ryzykiem stanowi podstawę podejmowania decyzji o charakterze zarządczym.

§ 12

Traci moc Zarządzenie nr 7/2011 Dyrektora Gminno – Miejskiego Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie z dnia 01 lipca 2011 roku w sprawie: wprowadzenia Procedury zarządzania ryzykiem w Gminno – Miejskim Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie.

§ 13

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2019 roku.

DYREKTOR
Wojciech Słodkiewicz

LISTA MECHANIZMÓW KONTROLNYCH (SPOSOBY OGRANICZENIA RYZYKA):

- 1) **Regulacje zewnętrzne i wewnętrzne** obejmujące w szczególności ustawy, rozporządzenia, uchwały, zarządzenia, plany, instrukcje, procedury, wytyczne;
- 2) **Zakresy czynności i obowiązków oraz podział zadań** obejmujące w szczególności zakresy czynności pracowników oraz inne dokumenty określające podział funkcji, kompetencji, odpowiedzialności, upoważnień i pełnomocnictw, zastępstwa oraz zakres sprawowanej kontroli zarządczej;
- 3) **System obiegu informacji oraz raportowanie** polegające na zapewnieniu dostępu do informacji w terminie i zakresie właściwym do wykonywanych zadań oraz raportowaniu z wykonania zadań wobec innych pracowników (głównie przełożonych), które ma na celu umożliwienie porównania osiągniętych wyników z zamierzonymi rezultatami;
- 4) **Zasada komisyjności, zasada „czworga oczu”** polegająca na wykonywaniu pewnych czynności w obecności bądź przy współudziale co najmniej dwóch osób, np. wykonywanie oceny przetargów, realizacja zadań przez różnego rodzaju komisje i zespoły kontrolne, rejestracja i autoryzacja w systemach informatycznych;
- 5) **Inwentaryzacja i spis z natury** polegające na porównaniu zgodności stanu fizycznego/rzeczowego zasobów ze stanem wynikającym z zapisów w księgach rachunkowych, rejestrach itp., np. inwentaryzacja rzeczowych składników majątkowych, uzgadnianie stanu ilości/wartości;
- 6) **Zabezpieczenia fizyczne** obejmujące stosowanie wszelkich zabezpieczeń (rzeczowych) szaf pancernych i danych osobowych, mając na celu ochronę fizyczną zasobów, dokumentów podlegających ochronie danych osobowych;
- 7) **Kopie zapasowe, plany awaryjne i ewakuacyjne** obejmujące np. tworzenie kopii danych na wypadek utraty danych oryginalnych, plany awaryjne na wypadek braku możliwości przetwarzania danych, procedury ewakuacyjne, ratunkowe;
- 8) **Rezerwy finansowe** obejmujące tworzenie rezerw środków pieniężnych na poczet pokrycia ewentualnych strat;
- 9) **Ubezpieczenie**, polegające na przykład na ubezpieczeniu mienia Centrum od zdarzeń losowych, kradzieży;
- 10) **Usługi zewnętrzne** polegające na korzystaniu z tego rodzaju usług w celu ograniczenia

ryzyka, które ponosiłoby Centrum w sytuacji, gdy zadania realizowane były przy wykorzystaniu zasobów własnych;

- 11) **Kontrola bieżąca i następna** obejmująca w szczególności kontrole bieżące, doraźne i planowe, kontrola prawidłowości i terminowości realizacji zadań przez podległych pracowników, kontrola czasu pracy, ocena skuteczności kontroli;
- 12) **Inne sposoby ograniczenia ryzyka** obejmujące np. nieformalne ustalenia sposobu postępowania w konkretnych sytuacjach (zwyczajowe normy działania nieujęte w regulacjach wewnętrznych lub zewnętrznych), analiza mierników wydajności i/lub efektywności (osób i urzędzeń), stosowanie wadliwych w organizowanych przetargach.

DYREKTOR
Wojciech Stodkiewicz

KATEGORIE RYZYKA

Poniższa tabela przedstawia kategorie ryzyka wraz z przykładami dotyczącymi jego możliwych źródeł (przyczyn) oraz skutków. Tabela nie określa zamkniętego katalogu ryzyka.

Ryzyko finansowe	
Budżetowe	Związane z planowaniem dochodów i wydatków, dostępnością środków publicznych, dokonywaniem wydatków i pobieraniem dochodów
Oszustwa i kradzieży	Związane ze stratą środków rzeczowych i finansowych będącą wynikiem przestępstwa lub wykroczenia
Podlegające ubezpieczeniu	Związane ze stratami finansowymi, które mogą być przedmiotem ubezpieczenia np. ryzyko pożaru, wypadku
Zamówień publicznych i zlecania zadań publicznych	Związane z podejmowaniem decyzji oraz udzielaniem zamówień publicznych lub zlecaniem zadań publicznych innym podmiotom np. ryzyko naruszenia ustawy o zamówieniach publicznych
Odpowiedzialności	Związane z obowiązkiem zapłaty kwot pieniężnych tytułem np. odszkodowań, odsetek karnych, kosztów procesowych
Ryzyko dotyczące zasobów ludzkich	
Zarządzanie zasobami ludzkimi	Związane z liczebnością i kompetencjami pracowników, szkoleniami, wprowadzaniem nowych zadań bez zabezpieczenia etatowego
Bhp	Związane ze zdrowiem pracowników i wypadkami przy pracy
Ryzyko działalności	
Regulacji wewnętrznych	Związane z istnieniem i adekwatnością regulacji wewnętrznych
Organizacji i podejmowania decyzji	Związane ze strukturą organizacyjną, organizacją pracy oraz przekazywaniem obowiązków i uprawnień np. ryzyko nieprecyzyjnie określonych obowiązków, ryzyko braku formalnie powierzonych obowiązków, ryzyko nieodpowiedniej struktury organizacyjnej, ryzyko nieprawidłowo wydanej decyzji.
Kontroli wewnętrznej	Związane z funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej np. ryzyko niedostatecznej kontroli, ryzyko nieskutecznych mechanizmów kontrolnych
Informacji	Związane z jakością informacji, na podstawie których podejmowane są decyzje np. ryzyko braku komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej
Reputacji	Związane z reputacją jednostki np. ryzyko negatywnych opinii
Systemów informatycznych	Związane z używanymi w jednostce systemami i programami informatycznymi oraz ochroną zawartych w nich danych np. ryzyko awarii, ryzyko udostępnienia danych osobom nieuprawnionym, ryzyko nieuprawnionej modyfikacji danych
Ryzyko zewnętrzne	
Infrastruktury	Związane z infrastrukturą, np. wyposażeniem, bazą lokalową, środkami transportu i środkami łączności
Gospodarcze	Związane z czynnikami ekonomicznymi, np. kursy walut, inflacja
Środowiska prawnego	Związane ze skomplikowaniem i zmianami prawa oraz niejednolitym orzecznictwem

DYREKTOR

Wojciech Słodkiewicz

REJESTR PROCEDUR KONTROLI ZARZĄDCZEJ			
	Grupa standardów	Nr i nazwa standardu	Opis sposobu realizacji standardu – mechanizm lub procedura
A	ŚRODOWISKO WEWNĘTRZNE – właściwe środowisko wewnętrzne wpływa na jakość kontroli zarządczej	1. Przestrzeganie wartości etycznych	Kodeks Etyki Pracowników
		2. Kompetencje zawodowe	wykaz zaplanowanych szkoleń
		3. Struktura organizacyjna	Statut Gminno – Miejskiego Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja - Miłość” w Odolanowie Regulamin organizacyjny Gminno – Miejskiego Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie Zakresy czynności pracowników
		4. Delegowanie uprawnień	Rejestr uprawnień Regulamin organizacyjny Gminno – Miejskiego Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie
B	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM – jasne określenie misji może sprzyjać ustaleniu hierarchii celów i zadań oraz efektywnemu zarządzaniu ryzykiem. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zwiększenie prawdopodobieństwa osiągnięcia celów i realizacji zadań.	5. Misja	Zarządzenie Dyrektora w sprawie powołania Zespołu ds. Kontroli Zarządczej w Gminno – Miejskim Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie
		6. Określanie celów i zadań, monitorowanie i ocena ich realizacji	Regulamin organizacyjny Gminno – Miejskiego Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie
		7. Identyfikacja ryzyka	
		8. Analiza ryzyka	
		9. Reakcja na ryzyko	
C	MECHANIZMY KONTROLI – standardy w tym zakresie stanowią zestawienie podstawowych mechanizmów, które mogą funkcjonować w ramach kontroli zarządczej. Nie tworzą one jednak zamkniętego katalogu, ponieważ system kontroli zarządczej powinien być elastyczny i dostosowany do specyficznych potrzeb jednostki. Mechanizmy kontroli powinny stanowić odpowiedź na konkretne ryzyko. Koszty wdrożenia i stosowania mechanizmów kontroli nie powinny być wyższe niż uzyskane dzięki nim korzyści.	10. Dokumentowanie systemu kontroli zarządczej	Zarządzenie Dyrektora w sprawie organizacji i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej Zarządzenie Dyrektora w sprawie zasad zarządzania ryzykiem w Gminno Miejskim Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie
		11. Nadzór	Regulamin organizacyjny Gminno – Miejskiego Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie Regulamin przeprowadzana okresowej oceny pracowników samorządowych
		12. Ciągłość działalności	Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego Zarządzanie sytuacjami kryzysowymi
		13. Ochrona zasobów	Zasady polityki rachunkowości dla Gminno – Miejskiego Centrum Pomocy Instrukcja obiegu i kontroli dokumentów księgowych
		14. Szczegółowe mechanizmy kontroli	Zasady polityki rachunkowości dla Gminno – Miejskiego Centrum Pomocy

		dotyczące operacji finansowych i gospodarczych	Instrukcja obiegu i kontroli dokumentów księgowych Regulamin zamówień publicznych poniżej 30.000 euro
		15. Mechanizmy kontroli dotyczące systemów informatycznych	Zasady polityki rachunkowości dla Gminno – Miejskiego Centrum Pomocy Zarządzenie w sprawie polityki bezpieczeństwa Instrukcja przetwarzania danych osobowych
D	INFORMACJA I KOMUNIKACJA – Osoby zarządzające oraz pracownicy powinni mieć zapewniony dostęp do informacji niezbędnych do wykonywania przez nich obowiązków. System komunikacji powinien umożliwiać przepływ potrzebnych informacji wewnątrz jednostki. Efektywny system komunikacji powinien zapewnić nie tylko przepływ informacji, ale także ich właściwe zrozumienie przez odbiorców.	16. Bieżąca informacja	Udostępnianie pracownikom procedur Kontroli zarządczej w formie elektronicznej i papierowej.
		17. Komunikacja wewnętrzna	Zarządzenie Dyrektora w sprawie organizacji i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej
			Zarządzenie Dyrektora w sprawie zasad zarządzania ryzykiem w Gminno Miejskim Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie
			Zebrań pracowników Zebrań zespołu ds. kontroli zarządczej
18. Komunikacja zewnętrzna	Zarządzenie Dyrektora w sprawie organizacji i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej Zarządzenie Dyrektora w sprawie wprowadzenia procedury zarządzania ryzykiem w Gminno Miejskim Centrum Pomocy		
E	MONITOROWANIE I OCENA – system kontroli zarządczej powinien podlegać bieżącemu monitorowaniu i ocenie.	19. Monitorowanie systemu kontroli zarządczej	Zarządzenie Dyrektora w sprawie organizacji i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej
			Zarządzenie Dyrektora w sprawie zasad zarządzania ryzykiem w Gminno Miejskim Centrum Pomocy „Wiara – Nadzieja – Miłość” w Odolanowie
		20. Samoocena	Zarządzenie Dyrektora w sprawie organizacji i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej
		21. Audyt wewnętrzny	
		22. Uzyskanie zapewnienia o stanie kontroli zarządczej	Zarządzenie Dyrektora w sprawie organizacji i zasad funkcjonowania kontroli zarządczej

DYREKTOR
 Wojciech Stodkiewicz